

«Ull er også gull»

Det er ikke bare bunadssøljene som glitrer på 17. mai og andre høytidsdager. Også stakken, livet og tilbehøret i ull kan skinne under sola.

Tekst: Rita Sirirud Vatnehol, Noregs Ungdomslag

Den allmenne bunadsbruken i Norge er mangfoldig og rik, og denne rike tradisjonen lever gjennom arv, historier, bruksmåter, håndverk – og ikke minst materialer. Ull er kanskje ett av de viktigste materialene brukt i produksjon av bunader. Det er viktig å videreføre bruken av norsk ull i bunadene våre for å bevare kunnskapen om ullas kvaliteter og hva som skal til for å foredle den.

Nominasjonsprosjekt

Noregs Ungdomslag, Norges Husflidslag, Norsk folkedraktforum, Norsk institutt for bunad og folkedrakt og Studieforbundet kultur og tradisjon, samarbeider for tiden om å nominere den allmenne bunadsbruken i Norge til UNESCO sin representative liste over immateriell kulturarv. I nominasjonen inngår både tradisjonene knyttet til når bunad brukes, kunnskap om hvordan man kler på seg de ulike plaggene, samt den handlingsbårne kunnskapen om teknikker og materialer knyttet til bunadssøm.

Samarbeidspartnerne har knyttet til seg flere støttespillere som gjennom sine kanaler og nettverk bidrar til å spre informasjon om nominasjonsprosjektet. Disse støttespillerne ser verdien og viktigheten av nominasjonen, og Norsk Sau og Geit har blitt en slik støttespiller.

Norsk ull i bunadsproduksjon

Norges største produsent av bunadstoff, Gudbrandsdalen Uldvarefabrik (GU) på Lillehammer, er godt kjent i bunadsfagmiljøet. Ifølge fabrikkens egne nøkkeltall har hver andre bunad i Norge stoff fra GU (Gudbrandsdalens Uldvarefabrik, 2021), noe som for mange kan være svært betydningsfullt med tanke på lokal tilhørighet og kjent kvalitet. Også mye garn produseres i Norge og listen over norske garnprodusenter er lang (Norges Husflidslag, 2021). Uten at vi har tilgjengelige tall på det, så vet vi at mye av dette garnet også blir brukt i bunadsproduksjon.

At om lag bare 20-25% av norsk ull går

